

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » _____ 19 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНІКИ СТАНКОВОГО ЖИВОПІСУ

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»
спеціалізації «Станковий живопис»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2253/20

(підпис) _____ (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробник: Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Мостовщикова Дар'я Олегівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Анастасія ВАРИВОНЧИК

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2020 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120			
Курс	3		-	
Семестр	5	6	-	-
Кількість змістовних модулів з розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	2	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-	-
Практичні	32	28	-	-
Самостійна робота	24	28	-	-
Модульний контроль	4	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	-	залік	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів та технології живопису.

Завдання курсу:

- навчити практичних навичок роботи у техніці темпері і олійного живопису;
- ознайомити студентів з різними технічними та технологічними особливостями темпері і олійного живопису;
- отримання професійних знань і навичок в галузі академічного живопису та іконопису;
- навчити аналітичному підходу до вирішення живописних завдань (навчити вести роботу від загального до деталей і навпаки від деталей до узагальнення).

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Практичні навички і вміння:

- малювати в техніці темпері і академічного живопису;
- вміти створювати копії ікони, а також портрети доби бароко;
- організовувати простір засобами живопису – колір, світлотінь, тон, пляма, шляхом передачі взаємозв'язку з оточенням;
- застосовувати на практиці освоєні знання техніки олійного живопису з поетапним використанням імприматури та лесування;
- вдосконалювати навички живописної майстерності.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей,

	вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійні
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
5 семестр							
Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису							
Тема 1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів в техніці яєчної темпері	32			32			
Тема 2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи українського бароко	24						24
Модульний контроль	4						
Разом	60			32			24
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			32			24
6 семестр							
Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією флорентійської художньої школи							
Тема 1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи у змішаній техніці	28			28			
Тема 2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи Відродження.	28						28
Модульний контроль	4						
Разом							
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			28			28

5. Програма навчальної дисципліни
Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису
Тема 1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів
в техніці яєчної темпері (32 год.)

Матеріали:

- тваринний клей (харчовий желатин);
- крейда вищої якості;
- щетинний флейц (ширина 3-3,5 см);
- шпатель;
- шматок тонкої бавовняної тканини;
- темперні фарби
- м'які пензлі різної товщини.

Завдання: виконати копію ікони визначного майстра; ознайомитись з послідовною технологією ведення роботи в техніці яєчної темпері.

Етапи роботи:

1. Виготовлення дошки.
2. Проклейка та ґрунтовка дошки (наклейка поволоки, нанесення левкасу).
3. Нанесення малюнка на дошку.
4. Золочення.
5. Розкладка основних тонів.
6. Лінійна розробка (прорив).
7. Проробка одягу та деталей.
8. Робота над ликами та оголеними частинами рук і ніг (нанесення движків; перше вохрення; розкриши волосся і зіниць очей; рум'янець; друге вохрення, або підбиття; третєвохрення, або загальна сплавка; нанесення відблисків; відновлення опису і підкреслень; нанесення движків).
9. Надписи ікони (іменування).
10. Завершення роботи - деталізація і узагальнення.
11. Нанесення захисного лакового покриття, фарбування торців і зворотного боку ікони.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5,6,8]

Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією
флорентійської художньої школи
Тема 1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи
у змішаній техніці (28 год.)

Матеріали: 60*80, полотно або картон, олійні фарби, темпера.

Мета: навчити працювати в техніці багатошарового живопису флорентійської художньої школи; передавати гру світла і тіні в копії; рухатися від кольорової плями до промальовування деталей за принципом від загального до конкретного; Уважне ліплення форми повинно вестися на основі розуміння конструкції та анатомічної будови фігури людини та

спиратись на оригінал копії. Поряд з вивченням форми треба домогтися виразності характеру портрета копії.

Завдання: відобразити якомога точніше копію портрета до оригіналу; досягти максимально точної манери письма флорентійської школи, зробити тональний та кольоровий розбір твору.

Етапи роботи:

1. Зробити точний картон малюнка копії.

2. Робота над імприматурою-підмальовком. Цей етап відіграє надзвичайно важливу роль, а саме – задає тон і колір майбутній постановці. Для того, щоб в кінцевому підсумку живопис світився зсередини і з'явилася глибина, імприматура виконується зазвичай теплими, коричневими і вохристими фарбами

3. Накладання корпусних білил темперою на освітленні сторони портрета та поступове збагачення колористичної гами.

4. Етап лесування.

5. Кінцева проробка деталей з узагальненням форми.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5,6,8]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	16	16	14	14
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	16	160	14	140
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Модульний контроль (перегляд)	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено			
Разом		-	206	-	184
Максимальна кількість балів:		390			
Розрахунок коефіцієнта:		$390 : 100 = 3,9$			
Екзамен		-			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису

Тема 2. Фрагмент копії портрета

майстрів епохи українського бароко (24 год.)

Матеріали: 40*50, полотно або картон, олійні фарби.

Українське бароко - перлина вітчизняного мистецтва. Для знайомства студентів з культурною спадщиною козацької доби рекомендовано виконати копію портрету Григорія Гамалії (невідомий автор). Робота над самостійним завданням сприятиме закріпленню отриманих практичних вмінь.

Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією

флорентійської художньої школи

Тема 2. Фрагмент копії портрета

майстрів епохи Відродження. (28 год.)

Матеріали: 40*50, полотно або картон, олійні фарби.

Копіювання робіт майстрів епохи Відродження – є одним з важливих моментів в процесі удосконалення художніх навичок студентів. Для копіювання рекомендовані наступні майстри: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Джорджоне (Італія), Альбрехт Дюрер (Німеччина).

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Композиція та рисунок копії;
2. Передача пропорцій, співвідношення цілого і деталей;
3. Передача об'єму;
4. Повнота обсягу виконання;
5. Якість виконання.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді перегляду. На перегляді кожна тема практичних занять та самостійної роботи розглядається (оцінюється) окремо відповідно критеріям оцінювання МК (перегляд) та вираховується середньоарифметичний бал. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблиці.

Критерії оцінювання модульного контролю

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Відповідність завданню (розмір, матеріал)	5
2	Композиційне рішення	5
3	Передача пропорцій, конструктивна побудова	5
4	Передача об'єму, колірне та тонове рішення	5
5	Завершеність роботи	5
	Всього	25

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

У 6 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Техніки станкового живопису» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.5 *Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.*

У 6 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Техніки станкового живопису» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.6. *Шкала відповідності оцінок*

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки станкового живопису»

V семестр		VI семестр	
разом 60 год., з них: практичні заняття –32 год., самостійна робота – 24 год., модульний контроль – 4 год.		разом 60 год., з них: практичні заняття –28 год., самостійна робота – 28год., модульний контроль – 4 год.	
Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису		Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією флорентійської художньої школи	
Практичні заняття	Самостійна робота	Практичні заняття	Самостійна робота
1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів в техніці яєчної темпері	2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи українського бороко	1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи у змішаній техніці.	2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи Відродження.
176 б.	5 б.	154 б.	5 б.
МКР - 25 б.		МКР - 25 б.	
Разом – 206 б.		Разом – 184 б.	
390 балів (Коефіцієнт визначення успішності: 390 : 100 = 3,9)			

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Фейнберг Л.Є.Секрети живопису старих майстрів. М .: Образотворче мистецтво, 1989. 322 с. (Електронне джерело. Посилання: <https://alleng.org/d/art/art081.htm>)
2. Фромантен Э. Старые мастера. – М .: Амфора,2013. – 302 с. (Електронне джерело. Посилання: https://royallib.com/book/fromanten_egen/starie_mastera.html)
3. Финли В. Тайная история красок / Виктория Финли М .: Амфора, 2010. 300 с. (Електронне джерело. Посилання: https://royallib.com/book/finli_viktoriya/taynaya_istoriya_krasok.html)
4. Прокофьев Н.И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов: учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по спец.«Изобразительное искусство». М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2010. 158 с.: ил., табл. (Учебное пособие для вузов). (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
5. Белкіна Е.В., Конопко О.І. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).

Додаткова

1. Грегори Н. Живопись маслом. М.: Изд. Центр «Кристина новый век», 2005. 51 с. (Наявний в електронному репозиторії Університету за посиланням: <http://elib.kubg.edu.ua/1139/>)
2. Панксенов Г.И. Живопись. Форма, цвет, изображение: учебное пособие для студентов худ. учебных заведений. 2-е узд., стер. М. : Издательский центр «Академия», 2008, 144 с. [40] с. цв. ил.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
3. Жердзицький В. Особливості художнього сприйняття живопису. Х.: ХДАДМ, 2008. 168 с.

4. Сокольникова Н. М. Основы живописи. М.: «Московские учебники», 1998. 80 с.
5. Сланский Б. Техника живописи. М.: Изд. Академии художеств, 1962. 380 с.
6. Зайцев А.С. Наука о цвете и живопись. М.: Искусство, 1986. 226 с.
7. Паррамон Х. М. Основы живописи. М.: Изд. «Титул», 1998. 80 с.: ил.